

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
Навчально-науковий інститут розвитку освіти
Кафедра базових та спеціальних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Історія України»

Для підготовчих курсів (8 місяців)

Семестр – 1, 2

Практичні заняття – 150
Самостійна робота – 115
Усього годин – 265

Випускний екзамен – 2 семестр

Контрольні роботи (2) – 1,2 семестри

Домашнє завдання (1) – 1,2 семестри

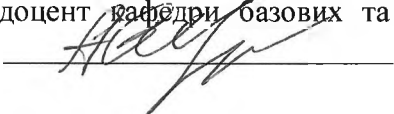
Індекс РП 16 – III- НПН – 8 м/25–5

КАІ РП 16.01-01-2025

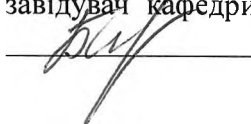
	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 2 з 23	

Робочу програму навчальної дисципліни «Історія України» розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з математики, здобутих на основі повної загальної середньої освіти Українського центру оцінювання якості освіти та навчального плану для підготовчого відділення громадян України: III. План навчального процесу (СПК, ВПК – 8 м) та відповідних нормативних документів.

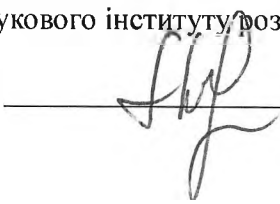
Робочу програму розробив:

доцент кафедри базових та спеціальних дисциплін, кандидат політичних наук, доцент
 Олександр ЄРЕМЕЄВ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри базових та спеціальних дисциплін, протокол № 7 від 16.09 2025 р.

завідувач кафедри базових та спеціальних дисциплін, кандидат технічних наук, доцент
 Ольга БРУЯКА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового інституту розвитку освіти, протокол № 7 від 16.09 2025 р.

Голова НМРР Галина ЛАЗАРЄВА

Рівень документа – 36

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник №

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 3 з 23	

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка.....	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.....	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	6
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	6
2.1. Зміст навчальної дисципліни	12
2.1.1. Структура навчальної дисципліни	12
2.2. Самостійна (індивідуальна) робота слухача, її зміст та обсяг.....	18
2.3.1 Домашні завдання.....	18
2.3.2 Контрольні роботи.....	18
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	19
3.1. Методи навчання	19
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	20
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	20
4. Рейтингова система оцінювання набутих слухачем знань та вмінь.....	21
4.1 Основні терміни, поняття, означення	21
4.1 Порядок оцінювання набутих слухачем знань та вмінь.....	22

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	KAU РП 16.01–01–2025
		стор. 4 з 23	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розробляється на основі «Методичних рекомендацій до розроблення робочої програми навчальної дисципліни», затвердженої наказом президента від _____ № _____ та відповідних нормативних документів.

Робочу програму з дисципліни «Історія України» складено відповідно до Державних стандартів базової і повної загальної середньої освіти і програми зовнішнього незалежного оцінювання Українського центру оцінювання якості освіти з урахуванням чинних програм для загальноосвітніх навчальних закладів з історії України.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, оскільки є однією з головних складових гуманітарної загальноосвітньої підготовки фахівців із вищою освітою. Навчальна дисципліна «Історія України» спрямована на формування у слухачів цілісного уявлення про історичний розвиток українського суспільства від найдавніших часів до сучасності, розуміння місця України у світовій цивілізації, вироблення навичок критичного мислення та аналізу суспільних процесів.

Мета викладання навчальної дисципліни – формування у слухачів систематизованих знань з історії України у контексті загальноєвропейської та всесвітньої історії, а також у взаємозв'язках з іншими суспільними науками. Вивчення історії України повинно сприяти вихованню національної самосвідомості, поваги і розуміння історії власної країни, розвитку позитивних рис особистості (розумової активності, пізнавального інтересу, позитивної самостійності, потреби в самоосвіті).

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Історія України» полягає в систематизації та поглибленні знань слухачів підготовчих курсів з історії власної країни, удосконаленні загально-навчальних та предметно-історичних досягнень тих, хто вивчає цю дисципліну. Протягом вивчення навчальної дисципліни «Історія України» слухачі повинні вдосконалювати вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, поглиблювати теоретичні та практичні знання, уміння та навички. Вивчення матеріалу, передбаченого навчальною програмою, має сприяти успішній підготовці абітурієнтів до складання зовнішнього незалежного оцінювання з навчальної дисципліни «Історія України».

У результаті вивчення навчальної дисципліни слухачі підготовчого відділення:

- *знати* хронологічні межі основних періодів історії України, особливості суспільного розвитку в Україні в ті часи, чільні постаті політичних, культурних діячів, особливості наукового, технічного, культурного розвитку, визначні наукові досягнення, твори мистецтва, мистецькі напрями в різні періоди історії України; особливості духовного та релігійного життя в українських землях у різні періоди їх історії; географію українських земель, місця, на яких відбувалися значущі події української історії; причинно-наслідкові зв'язки між подіями та суспільними процесами, характерними для українського суспільства у різні періоди його розвитку в минулому; основні поняття, що позначають ті чи інші явища політичного, культурного життя того чи іншого історичного періоду;

- *уміти* встановлювати хронологічну послідовність тих чи інших періодів суспільного розвитку та визначних історичних подій в Україні; знаходити на карті місця визначних подій історії України; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями та суспільними процесами; надавати оцінку історичному значенню діяльності визначних постатей історії України; робити самостійні обґрунтовані узагальнення щодо подій та соціальних процесів, що відбувалися в історії України візуально розпізнавати пам'ятки архітектури, образотворчого

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	KAU РП 16.01–01–2025
		стор. 5 з 23	

мистецтва, портрети визначних політичних постатей, митців, науковців; виконувати тестові завдання різних рівнів, представлених у зошиті зовнішнього незалежного оцінювання УЦОЯО з історії України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен набути наступні компетентності: хронологічну, просторову, інформаційну, логічну, аксіологічну.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ; давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

У результаті вивчення дисципліни слухачі здобувають такі компетентності:

- **Загальні:**
  - здатність критично мислити й аналізувати суспільні процеси;
  - інформаційна та медіаграмотність, уміння працювати з джерелами;
  - комунікаційні навички та здатність аргументовано висловлювати думку;
  - громадянська відповідальність і національна ідентичність;
  - повага до культурної спадщини, толерантність до різних поглядів.
- **Фахові:**
  - знання основних етапів та закономірностей історії України;
  - уміння працювати з історичними джерелами та науковою літературою;
  - навички аналізу та інтерпретації історичних фактів і подій;
  - здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки у суспільному розвитку;
  - застосування історичних знань для розуміння сучасних політичних і соціальних явищ.

Практичний результат: слухачі орієнтуються в основних подіях, датах та постатях історії України, здатні робити узагальнення й висновки, використовувати історичні знання у професійній діяльності та суспільному житті, що сприяє формуванню активної громадянської позиції та патріотизму.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Історія України» охоплюють багато галузей знань, бо історія — це комплексна наука, яка інтегрує різні аспекти розвитку суспільства.

Дисципліна	Зв'язок з історією України
Філософія	Аналіз ідей, світоглядних концепцій, ідеологій різних епох.
Культурологія	Дослідження мистецтва, традицій, звичаїв, культурної спадщини.
Література, мовознавство	Використання літописів, художніх творів і фольклору як історичних джерел.
Правознавство	Вивчення державності, законодавчих систем, правових інститутів.
Політологія	Аналіз політичних процесів, устрою держави, політичних ідеологій.
Соціологія	Дослідження соціальних рухів, структури суспільства, поведінки мас.

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 6 з 23	

Економіка	Вивчення господарського розвитку, торгівлі, фінансів в історії України.
Педагогіка	Історія освіти, роль університетів і шкіл у розвитку суспільства.
Географія	Вплив природних умов на історичний розвиток, карти та територіальні зміни.
Біологія та медицина	Вплив епідемій, розвиток охорони здоров'я й науки.
Екологія	Господарська діяльність та її історичний вплив на довкілля.
Інформатика	Використання цифрових архівів, баз даних, технологій у вивченні історії.
Технології та інженерія	Вплив науково-технічних досягнень на розвиток господарства й культури.
Військова справа	Історія війн, розвитку зброї, оборонних систем.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний матеріал дисципліни поділено на 32 тематичні блоки: «Вступ до історії України», «Стародавня історія України», «Русь-Україна (Київська держава)», «Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала», «Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство», «Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.», «Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.», «Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.», «Козацька Україна наприкінці 50-х – 80-х рр. XVII ст.», «Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.», «Українські землі в другій половині XVIII ст.», «Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.», «Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.», «Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.», «Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.», «Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.», «Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.», «Українські землі у складі Російської імперії в 1900–1914 рр.», «Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900–1914 рр.», «Україна в роки Першої світової війни», «Початок Української революції», «Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності», «Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні», «Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні», «Західноукраїнські землі в міжвоєнний період», «Україна в роки Другої світової війни», «Україна в перші повоєнні роки», «Україна в умовах деєсталінізації», «Україна в період загострення кризи радянської системи», «Відновлення незалежності України», «Становлення України як незалежної держави», «Творення нової України».

Тема 1. Вступ до історії України. Історія України як наука. Періодизація історії України. Хронологія. Джерела з історії України. Археологія. Цивілізація.

Тема 2. Стародавня історія України. Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція. Трипільська, середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній в Північному Причорномор'ї та Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венеди, анти, склавини). Слов'яни в умовах великого переселення народів. Історичні витоки українського народу.

Тема 3. Русь-Україна (Київська держава). Розселення східнослов'янських племінних

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 7 з 23	

союзів на території сучасної України (поляни, древляни, сіверяни, волиняни, уличі, тиверці, білі хорвати). Назви «Русь», «Руська земля». Зародження Київської держави. Князювання Аскольда, Олега, Ігоря. Походи проти Візантії. Княгиня Ольга, її реформи. Князь Святослав. Зовнішня та внутрішня політика Київської держави на ранньому етапі її розвитку. Володимир Великий. Державотворення кінця X – першої половини XI ст. Запровадження християнства як державної релігії. Реформи. Зовнішня політика.

Ярослав Мудрий. «Руська правда». Правління наступників Ярослава Мудрого. Любецький з'їзд князів. Володимир Мономах. Мстислав Великий. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Київської держави. Київське, Чернігівське, Переяславське, Галицьке та Волинське князівства. Перша згадка слова «Україна» в літописі. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Тема 4. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238–1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Наступники Данила Романовича. Суспільно-політичне, господарське життя та культура в Галицько-Волинській державі.

Тема 5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство. Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Битва на р. Сині Води. Кревська унія та її наслідки. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Київського та Волинського князівств. Вхідження українських земель до складу інших держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Зародження козацтва. Соціально-економічне життя. культура й духовність.

Тема 6. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі суспільства в українських землях. Виникнення Запорозької січі. Козацько-селянські повстання 1590-х рр. Братський рух. Берестейська унія. Утворення греко-католицької церкви. Культура й духовність.

Тема 7. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст. Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь козаків у війнах Речі Посполитої проти Московії, Османської імперії та Кримського ханства. Козацько-селянські повстання 1620-х – 1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. . Відновлення ієрархії Православної церкви. Духовність.

Тема 8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. Передумови та причини війни. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення козацько-гетьманської держави – Війська Запорозького. Внутрішньо- і зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

Тема 9. Козацька Україна наприкінці 50-х–80-х рр. XVII ст. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50-х – 80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька січ та її місце в подіях 50-х – 80-х рр. XVII ст. Слобідська Україна. Адміністративно-територіальний та політичний устрій. Господарське, культурне та церковне життя в українських землях.

Тема 10. Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст. Гетьманщина у 1687–1709 рр. Визвольне повстання 1702–1704 рр. під проводом С. Палія на Правобережжі. Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20-х–30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії.

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 8 з 23	

Правління гетьманського уряду» (1734–1750 рр.) Культура. Духовність. Києво-Могилянська академія. Козацьке бароко. Козацькі літописи. Наступ царського уряду на українську культуру.

Тема 11. Українські землі в другій половині XVIII ст. К. Розумовський. Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація автономії Гетьманщини, козацького устрою на Слобожанщині та Лівобережжі.

Ліквідація Запорозької січі. Впровадження кріпацтва. Гайдамацький та опришківський рухи. Зміни політичного становища Правобережжя та західноукраїнських земель. Поділи Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.) Реформи Марії-Терезії та Йосифа II, їх вплив на західноукраїнські землі. Культура й духовність.

Тема 12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. Адміністративно-територіальний устрій українських земель. Становище українського народу. Початок українського національного відродження: особливості та періоди. Українські землі у часи війн Російської імперії з Османською імперією (1806–1812 рр.) та Францією (1812 р.). Козацькі частини. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Шевченко. Декабристський та польський рухи. Початок промислової революції (промислового перевороту).

Тема 13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. Адміністративно-територіальний устрій західноукраїнських земель. Початок українського національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в умовах європейської революції 1848–1849 рр. Скасування кріпацтва. Діяльність Головної Руської ради (1848–1851 рр.) Досвід парламентаризму.

Тема 14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст. Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів», Київська археографічна комісія. «Галицько-руська матиця», Собор руських вчених.

Тема 15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст. Події Кримської війни 1853–1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Скасування кріпацтва. Реформи царського уряду у 1860-х – 1870-х рр. Процеси модернізації в українських землях. Українські підприємці.

Розвиток громадського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старовина». Діяльність «Південно-Західного відділу російського географічного товариства» (1873–1876 рр.)

Політика царського уряду щодо України. Валувський циркуляр. Емський указ. «Братство тарасівців». Національне відродження кримськотатарського народу.

Тема 16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст. Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Дія». Записки Наукового товариства ім. Тараса Шевченка. Кооперативний рух. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху. Перші українські політичні партії.

Тема 17. Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст. Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.

Тема 18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900–1914 рр. Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Аграрна реформа П. Столипіна та її впровадження в українських землях. Консолідація української нації. Створення перших українських політичних партій на Наддніпрянщині. Самостійницька та автономістська течії в українському національному русі. Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Українські парламентські громади у I та II Державних Думах. Поширення та діяльність осередків товариства «Просвіта». Посилення російського імперського наступу на українське національне життя у 1907–1914 рр.

Тема 19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900–1914 рр. Становище

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 9 з 23	

промисловості та сільського господарства. Активізація та радикалізація українського політичного руху. Греко-католицька церква в духовному, культурному, суспільно-політичному житті українського населення. Митрополит Андрей Шептицький.

Тема 20. Україна в роки Першої світової війни. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Позиції українських політичних сил на західноукраїнських та наддніпрянських землях щодо війни. Головна українська рада. Загальна українська рада. Союз визволення України. Українці в арміях воюючих держав. Формування легіону Українських січових стрільців. Перебіг воєнних дій в українських землях у 1914–1917 рр. Політика Російської та Австро-Угорської імперії в українських землях у 1914–1917 рр.

Тема 21. Початок Української революції. Революційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 рр. Утворення Української Центральної Ради (УЦР), її партійний склад і політична програма. М. Грушевський. Українізація армії. Еволюція поглядів українських політичних сил в питанні самовизначення. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом ті більшовицькою Росією. Універсали УЦР. Проголошення Української Народної Республіки (УНР). Кримськотатарський національний рух. Всеукраїнський з'їзд рад у Києві. Харківський з'їзд рад. Війна УНР з більшовицькою Росією. Бій під Крутами. Проголошення незалежності УНР. Окупація територій УНР більшовицькими військами. Події 1917 р. в Криму. Н. Челебіджихан. Берестейський мирний договір УНР з Центральними державами. Вигнання більшовиків. Похід П. Болбочана на Крим. Конституція УНР.

Тема 22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Українська Держава. Внутрішня і зовнішня політика гетьманського уряду. Утворення Західноукраїнської народної республіки (ЗУНР). Є. Петрушевич. Директорія та відновлення УНР. С. Петлюра. Акт Злуки УНР та ЗУНР. Окупація Північної Буковини і Бессарабії Румунією. Події в Закарпатті. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Конституція УСРР 1919 р. Воєнний комунізм та червоний терор. Війська Антанти на Півдні України. Денікінський режим в Україні. Білий терор. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919–1922 рр.) Махновський рух. Культура та духовність.

Тема 23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні. Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Згортання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Вхід УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Політика коренізації/українізації в УСРР. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя. Літературна дискусія 1925–1928 рр. М. Хвильовий. Розвиток науки. Всеукраїнська академія наук. М. Грушевський. А. Кримський.

Тема 24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні. Форсована індустріалізація. Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932 — 1933 рр. — геноцид українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х—1930-х рр.

Згортання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Утвердження диктатури Й.Сталіна в СРСР. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Тема 25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. Українські землі у складі Польщі. Політико-правовий статус. Політика польського уряду. Національна політика та міжнаціональні

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 10 з 23	

відносини. Економічне, політичне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Культурне життя. Українські політичні і громадські організації.

Українська військова організація (УВО) та Організація українських націоналістів (ОУН). Є. Коновалець. Розкол ОУН. А. Мельник. С. Бандера. Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО). Політичне та культурне життя української еміграції.

Українські землі у складі Румунії. Політика румунського уряду щодо українців. Економічне і соціальне становище українського населення. Татарбунарське повстання. Діяльність українських політичних партій і рухів.

Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Угорська окупація Закарпаття. Культура та духовність.

Тема 26. Україна в роки Другої світової війни. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. і західноукраїнські землі. Початок Другої світової війни. Встановлення німецького окупаційного режиму на території Холмщини, Лемківщини, Підляшшя. Приєднання західноукраїнських земель до СРСР та УРСР у 1939–1940 рр. Політика радянзації. Масові репресії.

План «Барбаросса». Україна в планах нацистських окупантів. Початок німецько-радянської війни 1941–1945 рр. Бойові дії в 1941–1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Нацистський «новий порядок» в Україні. Масове знищення мирного населення. Голокост. Рух Опору та його течії в Україні. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Я. Стецько. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Р. Шухевич. Створення Української головної визвольної ради (УГВР). К. Осмак. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух.

Бойові дії 1942–1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Повернення репресивної політики сталінського режиму. Депортація кримських татар та інших народів Криму у травні 1944 р. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни для України. Людські та матеріальні втрати. Культура й духовність.

Тема 27. Україна в перші повоєнні роки. УРСР – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй. Встановлення кордонів УРСР у повоєнних міжнародних договорах. Адміністративно-територіальні зміни у повоєнні роки. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944–1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Повоєнна відбудова господарства та її особливості. Масовий голод 1946–1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. «Ждановщина». «Лисенківщина». Культура й духовність.

Тема 28. Україна в умовах десталінізації. Становище України після смерті Й. Сталіна. М. Хрущов. Повстання політичних в'язнів у концтаборах. Лібералізація суспільно-політичного життя. XX з'їзд КПРС, засудження культу особи. Політична реабілітація 1950-х – 1960-х рр., її характер. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством.

Спроби реформування управління промисловістю, сільським господарством, соціальною сферою. Раднаргоспи. Грошова реформа 1961 р. Характер реформ М. Хрущова. «Відлига». Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 11 з 23	

х рр. Культура й духовність. Антирелігійна кампанія.

Тема 29. Україна в період загострення кризи радянської системи. Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Політико-ідеологічна криза радянського ладу. «Застій». Концепція «розвиненого соціалізму». Особливості суспільного-політичного розвитку. Номенклатура. П. Шелест. В. Щербицький. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Економічна криза. Опозиційний рух та його засади. Репресії проти дисидентів 1960-х та 1970-х рр. Політика русифікації. Правозахисний рух. Українська Гельсінська група. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Наука. О. Антонов. Культура й духовність.

Тема 30. Відновлення незалежності України. Початок політики «перебудови» в СРСР. Чорнобильська катастрофа 1986 р. Загострення економічної кризи. Шахтарські страйки. Політичні реформи. Гласність. Плюралізм. Зміни в політичному керівництві УРСР. Український національно-демократичний рух. Формування багатопартійності. Народний рух України. В. Чорновіл. Перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР та місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. «Революція на граніті».

Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.) Спроба державного перевороту в СРСР 19–21 серпня 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Л. Кравчук. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.

Тема 31. Становлення України як незалежної держави. Державотворчі процеси в незалежній Україні. Заснування Збройних сил України. Затвердження державної символіки. Заснування інституту громадянства. Проблеми повернення кримських татар на батьківщину та статусу Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування та функціонування багатопартійності. Конституція України 28.06.1996 р. Соціально-економічні процеси у 1991–2004 р. «Тіньова економіка». Проблеми корупції. Олігархічна система. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. «Помаранчева революція». Україна в системі міжнародних відносин. Ядерне роззброєння. Будапештський меморандум. Політика «багатовекторності». Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Культура й духовність. УГКЦ. Проблеми православ'я.

Тема 32. Творення нової України. Суспільно-політичне життя України в 2005–2013 рр. Правління В. Ющенка. Авторитарний режим В. Януковича. «Революція Гідності», її причини та значення. «Небесна сотня». Дострокові вибори Президента та Верховної Ради України у 2014 р. П. Порошенко. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання. Мінські угоди 2014 та 2015 рр. Соціально-економічні процеси в Україні до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС Для громадян України. Культура й духовність. Православна церква України.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КИЇВСЬКИЙ АВАІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 12 з 23	

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год)		
		усього	практичні заняття	СР С
1	2	3	4	5
I семестр				
1	Вступ до історії України. Історія України як наука. Періодизація історії України. Хронологія. Джерела з історії України: речові, усні, писемні, візуальні.	3	2	1
2	Стародавня історія України. Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Ремесла. Трипільська і середньостогівська археологічні культури.	3	2	1
3	Стародавня історія України. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.	3	2	1
4	Русь-Україна (Київська держава). Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, хорвати (білі хорвати), волиняни (дуліби, бужани), древляни). Назва «Русь». Руська земля. Утворення Русі-України (Київської держави). Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність перших київських князів. Державотворення кінця X - середини XI ст.	3	2	1
5	Русь-Україна (Київська держава). Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління наступників Ярослава Мудрого. Русь-Україна (Київська держава) в першій третині XII ст. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Русі-України (Київської держави).	3	2	1
6	Русь-Україна (Київська держава). Перша згадка слова «Україна» в літописі. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.	3	2	1
7	Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави в 1238–1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі Русі.	3	2	1
8	Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство. Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Кревська унія. Ліквідація Київського та Волинського князівств.	3	2	1
9	Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство. Вхідження українських земель до Угорської, Молдавської князівство, Османської, Московської держав.	3	2	1
10	Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство. Утворення Кримського ханства. Зародження козацтва. Соціально-економічне життя. культура й духовність.	3	2	1
11	Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Козацько-селянські повстання 1590-х рр. Братський рух. Берестейська унія. Утворення греко-католицької церкви. Культура й духовність.	3	2	1

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 13 з 23	

1	2	3	4	5
12	Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст. Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь козаків у війнах Речі Посполитої проти Московії, Османської імперії та Кримського ханства.	3	2	1
13	Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст. Козацько-селянські повстання 1620-х–1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення ієрархії Православної церкви. Духовність.	3	2	1
14	Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. Передумови та причини війни. Битви на Жовтих Водах, під Корсунем, під Пилявцями, облога Львова і Замостя.	3	2	1
15	Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення козацько-гетьманської держави. Внутрішньо- і зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.	3	2	1
16	Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. Молдавські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Переяславська рада. «Березневі статті» 1654 р. Воєнні дії 1654–1655 рр.	3	2	1
17	Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. Віленське перемир'я. Воєнно-політичні події 1656–1657 рр. Б. Хмельницький як політичний і військовий діяч. Сподвижники Б. Хмельницького.	3	2	1
18	Козацька Україна наприкінці 50-х–80-х рр. XVII ст. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50-х–80-х рр. XVII ст. Поділ Гетьманщини. Занепад Правобережжя.	3	2	1
19	Козацька Україна наприкінці 50-х–80-х рр. XVII ст. Запорозька січ та її місце в подіях 50-х – 80-х рр. XVII ст. Слобідська Україна. Адміністративно-територіальний та політичний устрій.	3	2	1
20	Козацька Україна наприкінці 50-х–80-х рр. XVII ст. Господарське, культурне та церковне життя в українських землях. Підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату.	3	2	1
21	Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст. Гетьманщина у 1687–1709 рр. Визвольне повстання 1702–1704 рр. під проводом С. Палія на Правобережжі. Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз.	3	2	1
22	Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії. Правління гетьманського уряду» (1734–1750 рр.) Культура. Духовність.	3	2	1
23	Українські землі в другій половині XVIII ст. К. Розумовський. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація автономії Гетьманщини, козацького устрою на Слобожанщині та Лівобережжі. Ліквідація Запорозької січі. Впровадження кріпацтва.	3	2	1
24	Українські землі в другій половині XVIII ст. Гайдамацький та опришківський рухи. Поділи Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.) Реформи Марії-Терезії та Йосифа II, їх вплив на західноукраїнські землі. Культура й духовність.	3	2	1
25	Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. Адміністративно-територіальний устрій українських земель. Становище українського народу.	3	2	1
26	Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. Початок українського національного відродження: особливості та періоди. Війни Російської імперії з Османською імперією та Францією. Козацькі частини.	3	2	1

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 14 з 23	

1	2	3	4	5
27	Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. Початок промислової революції (промислового перевороту). Декабристський та польський рухи. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Шевченко.	3	2	1
28	Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. Адміністративно-територіальний устрій західноукраїнських земель. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая».	3	2	1
29	Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. Українські землі в умовах революції 1848–1849 рр. Скасування кріпацтва. Діяльність Головної Руської ради (1848–1851 рр.) Досвід парламентаризму.	3	2	1
30	Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Відкриття університетів в Києві та Харкові. Закриття Києво-Могилянської академії.	3	2	1
31	Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст. Ліквідація греко-католицької церкви на Правобережжі. Історична наука. Фольклористика. Київська археографічна комісія.	3	2	1
32	Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст. Події Кримської війни 1853–1856 рр. та поразка Російської імперії. Скасування кріпацтва. Реформи царського уряду у 1860-х–1870-х рр. Процеси модернізації.	3	2	1
33	Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст. Розвиток громадського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старовина». Діяльність «Південно-Західного відділу російського географічного товариства» (1873–1876 рр.)	3	2	1
34	Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст. Політика царського уряду щодо України. Валувєвський циркуляр. Емський указ. «Братство тарасівців». Національне відродження кримськотатарського народу.	3	2	1
35	Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст. Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Дія». Записки НТШ.	3	2	1
36	Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст. Кооперативний рух. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху. Перші українські політичні партії. РУРП, УНДП, УСДП. І. Франко, Ю. Бачинський.	3	2	1
37	Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст. Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки. Одеський, Чернівецький університети. М. Грушевський, Д. Яворницький, І. Мечников, Д. Заболотний.	3	2	1
38	Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст. Література, музичне, образотворче, театральне мистецтво. Леся Українка, М. Коцюбинський. «Корифеї українського театру». Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.	1,5	1	0,5
39	Контрольна робота № 1	6	0	6
40	Контрольна робота № 2	6	0	6
41	Домашнє завдання № 1	8	0	8
Усього за I семестр		132,5	75	57,5

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 15 з 23	

II семестр				
1	Українські землі у складі Російської імперії в 1900–1914 рр. Монополізм. Аграрна реформа П. Столипіна та її впровадження в українських землях. Консолідація української нації. Перші українські партії. Самостійництво. Автономізм.	3	2	1
2	Українські землі у складі Російської імперії в 1900–1914 рр. Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Українські громади у I та II Державних Думах. «Просвіта». Посилення імперського наступу на українське національне життя у 1907–1914 рр.	3	2	1
3	Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900–1914 рр. Становище промисловості та сільського господарства. Активізація та радикалізація українського політичного руху. Виборча реформа 1907 р. Українське парламентське представництво	3	2	1
4	Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900–1914 рр. Греко-католицька церква в духовному, культурному, суспільно-політичному житті українського населення. Митрополит Андрей Шептицький. Товариства «Сокіл», «Січ», «Пласт».	3	2	1
5	Україна в роки Першої світової війни. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Позиції українських політичних щодо війни. ГУР. СВУ. ЗУР. Українці в арміях воюючих держав. Формування легіону УСС.	3	2	1
6	Україна в роки Першої світової війни. Перебіг воєнних дій в українських землях у 1914–1917 рр. Галицька битва. Горлицький наступ. Брусиловський прорив. Політика Російської та Австро-Угорської імперії в українських землях у 1914–1917 рр.	3	2	1
7	Початок Української революції. Революційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 рр. Українська Центральна Рада (УЦР), партійний склад і політична програма. М. Грушевський. Українізація армії.	3	2	1
8	Початок Української революції. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом ті більшовицькою Росією. Універсали УЦР. Проголошення Української Народної Республіки (УНР). Кримськотатарський національний рух. Н. Челебіджихан.	3	2	1
9	Початок Української революції. Всеукраїнський з'їзд рад у Києві. Харківський з'їзд рад. Війна УНР з більшовицькою Росією. Бій під Крутами. Проголошення незалежності УНР. Окупація територій УНР більшовицькими військами. Берестейський мир УНР з Центральними державами. Вигнання більшовиків. Конституція УНР.	3	2	1
10	Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Українська Держава. Внутрішня і зовнішня політика гетьманського уряду. УАН. Опозиція гетьманату. Махновський рух.	3	2	1
11	Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності. Утворення Західноукраїнської народної республіки (ЗУНР). Є. Петрушевич. Директорія та відновлення УНР. С. Петлюра. Акт Злуки УНР та ЗУНР.	3	2	1
12	Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності. Окупація Північної Буковини Румунією. Події в Закарпатті. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Війна більшовицької Росії з УНР. Конституція УСРР 1919 р.	3	2	1
13	Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності. Воєнний комунізм та червоний терор. Війська Антанти на Півдні України. Денікінський режим в Україні. Білий терор. Повернення більшовицької влади.	3	2	1

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 16 з 23	

1	2	3	4	5
14	Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності. Перший Зимовий похід. Варшавська угода 1920 р. Польсько-радянська війна. Другий Зимовий похід. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.) Культура та духовність.	3	2	1
15	Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні. Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Входження УСРР до складу СРСР.	3	2	1
16	Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні. Суспільно-політичне життя. Національна політика радянської влади в УСРР. Політика коренізації/українізації в УСРР. «Лікнеп». Кримська та Молдавська АСРР. Наука. Культура. Духовне життя. Літературна дискусія. М. Хвильовий. ВУАН.	3	2	1
17	Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні. Форсована індустріалізація. Насильницька колективізація. Опір селянства. Голодомор 1932 — 1933 рр. Масштаби та наслідки Голодомору. Перенесення столиці УСРР до м. Києва.	3	2	1
18	Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні. Масові репресії. Політичні процеси 1920-х—1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Конституція УРСР 1937 р.	3	2	1
19	Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні. Й. Сталін. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. «Розстріляне відродження». Антирелігійна кампанія.	3	2	1
20	Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. Українські землі у складі Польщі. Політико-правовий статус. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне, становище населення. Українська кооперація. Культурне життя. Економічне і соціальне становище українського населення. УВО та ОУН. Розкол ОУН.	3	2	1
21	Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. УНДО. УСРП. Політичне та культурне життя української еміграції. Українські землі у складі Румунії. Політика румунського уряду. Татарбунарське повстання. Діяльність українських політичних партій і рухів.	3	2	1
22	Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. А. Волошин. Карпатська Січ. Угорська окупація Закарпаття. Культура та духовність.	3	2	1
23	Україна в роки Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. і західноукраїнські землі. Початок Другої світової війни. Приєднання західноукраїнських земель до СРСР та УРСР у 1939–1940 рр. Політика радянської. Масові репресії.	3	2	1
24	Україна в роки Другої світової війни. План «Барбаросса». Україна в планах нацистських окупантів. Початок німецько-радянської війни 1941–1945 рр. Бойові дії в 1941–1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками.	3	2	1
25	Україна в роки Другої світової війни. Нацистський «новий порядок» в Україні. Масове знищення мирного населення. Голокост. Рух Опору та його течії в Україні. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Я. Стецько. Поліська Січ. УПА. Р. Шухевич. УГВР. К. Осьмак. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942–1943 рр.	3	2	1

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 17 з 23	

1	2	3	4	5
26	Україна в роки Другої світової війни. Депортація кримських татар та інших народів Криму у травні 1944 р. Завершення бойових дій на території України. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на міжнародних конференціях. Ціна війни для України. Культура й духовність. Наука	3	2	1
27	Україна в перші повоєнні роки. УРСР – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у повоєнних міжнародних договорах. Адміністративно-територіальні зміни у повоєнні роки. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР.	3	2	1
28	Україна в перші повоєнні роки. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Повоєнна відбудова господарства. Масовий голод 1946–1947 рр. Ідеологічні кампанії. Антисемітизм. Культура, духовність	3	2	1
29	Україна в умовах деєталінізації. Становище України після смерті Й. Сталіна. М. Хрущов. Повстання політичних в'язнів у концтаборах. Лібералізація суспільно-політичного життя. XX з'їзд КПРС, засудження культу особи. Політична реабілітація.	3	2	1
30	Україна в умовах деєталінізації. Вхідження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Раднаргоспи. Грошова реформа 1961 р. «Відлига». Зародження дисидентського руху. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність. Антирелігійна кампанія.	3	2	1
31	Україна в період загострення кризи радянської системи. Політико-ідеологічна криза радянського ладу. «Застій». Концепція «розвиненого соціалізму». Особливості суспільного-політичного розвитку. Номенклатура. П. Шелест. В. Щербіцький.	3	2	1
32	Україна в період загострення кризи радянської системи. Конституція УРСР 1978 р. Економічна криза. Політика русифікації. Опозиційний рух та його засади. Правозахисний рух. УГГ. «Самвидав». Репресії проти дисидентів 1960-х та 1970-х рр. Кримськотатарський національний рух. Наука. Культура й духовність.	3	2	1
33	Відновлення незалежності України. Початок політики «перебудови» в СРСР. Чорнобильська катастрофа 1986 р. Загострення економічної кризи. Шахтарські страйки. Політичні реформи. Гласність. Плюралізм. Зміни в політичному керівництві УРСР. Український національно-демократичний рух. НРУ. В. Чорновіл. Культура. Духовність.	3	2	1
34	Відновлення незалежності України. Вибори до ВР УРСР та місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. «Революція на граніті». Створення АРК. Меджліс кримськотатарського народу. Заколот ДКНС. Акт проголошення незалежності України 24.08.1991 р. Референдум і вибори Президента України 01.12.1991 р. Л. Кравчук. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України.	3	2	1
35	Становлення України як незалежної держави. Державотворчі процеси в незалежній Україні. Заснування ЗСУ. Затвердження державної символіки. Заснування інституту громадянства. Проблеми повернення кримських татар та статусу Криму. Багатопартійність. Конституція України 28.06.1996 р.	3	2	1
36	Становлення України як незалежної держави. Соціально-економічні процеси у 1991–2004 р. «Тіньова економіка». Олігархічна система. Впровадження гривні. Демографічні процеси. Рухи протесту на початку 2000-х рр. «Помаранчева революція». Україна в системі міжнародних відносин. Ядерне роззброєння. Будапештський меморандум. Політика «багатовекторності». Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Культура й духовність. УГКЦ. Проблеми православ'я.	3	2	1

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КИЇВСЬКИЙ АВАЇЙНИЙ ІНСТИТУТ	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 18 з 23	

1	2	3	4	5
37	Творення нової України. Суспільно-політичне життя України в 2005–2013 рр. Правління В. Ющенка. Авторитарний режим В. Януковича. «Революція Гідності», її причини та значення. «Небесна сотня». Дострокові вибори Президента та Верховної Ради України у 2014 р. П. Порошенко. Агресія Росії проти України.	3	2	1
38	Творення нової України. Анексія Росією Криму. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країні ЄС Для громадян України. Культура й духовність.	1,5	1	0,5
39	Контрольна робота № 3	6	0	6
40	Контрольна робота № 4	6	0	6
41	Домашнє завдання № 2	8	0	8
Усього за II семестр		132,5	75	57,5
Усього		265	150	115

2.2. Самостійна (індивідуальна) робота слухача, її зміст та обсяг

№ з/п	Зміст самостійної роботи слухача	Обсяг СРС (годин)	
		I семестр	II семестр
1	Опрацювання теоретичного матеріалу	15	15
2	Підготовка до практичних занять	22,5	22,5
3	Підготовка до контрольних робіт	12	12
4	Виконання домашнього завдання, контрольної (домашньої) роботи.	8	8
Усього		57,5	57,5
Усього за навчальною дисципліною		115	

2.2.1. Домашнє завдання

Домашнє завдання (ДЗ) з дисципліни виконується з метою закріплення та поглиблення знань та вмінь, набутих слухачем у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Виконання, оформлення ДЗ здійснюється слухачем в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій. Час, потрібний для виконання ДЗ – до 16 год. самостійної роботи.

- ДЗ 1 Закріплення вивченого матеріалу з тем: «Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV – першій половині XVI ст. Кримське ханство», «Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.», «Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.», «Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.» 8
- ДЗ 2 Закріплення вивченого матеріалу з тем: «Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні», «Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні», «Західноукраїнські землі в міжвоєнний період», «Україна в роки Другої світової війни» 8

2.2.2. Контрольна робота слухача

Контрольні роботи з дисципліни виконується у першому та другому семестрах, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь слухача при вивченні дисципліни.

Час, потрібний для виконання контрольних робіт, складає 24 години самостійної роботи.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВАІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 19 з 23	

КР № 1	Тест за темами: «Вступ до історії України», «Стародавня історія України», «Русь-Україна (Київська держава)», «Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала»	6
КР № 2	Тест за темами: «Козацька Україна наприкінці 50-х – 80-х рр. XVII ст.», «Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.», «Українські землі в другій половині XVIII ст.», «Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.», «Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.», «Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.», «Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.», «Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.», «Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.»	6
КР № 3	Тест теми: «Українські землі у складі Російської імперії в 1900–1914 рр.», «Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900–1914 рр.», «Україна в роки Першої світової війни», «Початок Української революції», «Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності»	6
КР № 4	Тест за темами: «Україна в перші повоєнні роки», «Україна в умовах деєталінізації», «Україна в період загострення кризи радянської системи», «Відновлення незалежності України», «Становлення України як незалежної держави», «Творення нової України»	6

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- *пояснювально-ілюстративний метод*: викладач організовує сприймання та усвідомлення інформації, а слухачі її сприймають, осмислюють і запам'ятовують;
- *метод проблемного викладу*: викладач формулює проблему, а слухачі поетапно вирішують її під його керівництвом (при цьому поєднується репродуктивна й творча діяльність);
- *репродуктивний метод*: слухачі вчатьє застосовувати знання за зразком;
- *дослідницький метод*: викладач ставить перед слухачами проблему, а вони самостійно вирішують її;
- *метод мозкової атаки*: слухачі висловлюють щонайбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорюють їх, а також класифікують;
- *круглий стіл*: слухачі ставлять обґрунтовані питання з теми, що обговорюється, аргументують підходи до їхнього вирішення, а також розповідають про досягнення та помилки;
- *дискусія*: мобілізації практичних і теоретичних знань слухачів, їх поглядів на конкретні спірні питання, що розглядаються;
- *ситуаційний аналіз*: слухачі ознайомлюються з описом проблеми, самостійно аналізують ситуацію, діагностують проблему й висловлюють власні ідеї та рішення в дискусії.

Доцільно використовувати тестові завдання різної форми і різного ступеня складності не тільки як контрольну форму перевірки знань, умінь і навичок слухачів, але як продуктивний навчальний прийом.

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВАІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 20 з 23	

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Вступ до історії України та громадянської освіти / І. Щупак, О. Бурлака, І. Піскарьова, А. Посунько. – К. : Оріон, 2022. – 207 с.
- 3.2.2. Історія України. Всесвітня історія [для 6 кл.] / О. Бандровський, В. Власов, О. Данилевська. – К. : Генеза, 2023. – 177 с. : іл.
- 3.2.3. Бойко О. Д. Історія України / О. Д. Бойко. – К. : Академія, 2018. – 720 с.
- 3.2.4. Власов В. С. Історія України підруч. [для 7 кл.] / В. Власов, О. Данилевська, Д. Ващук. – К. : Генеза, 2024. – 196 с. : іл.
- 3.2.5. Історія України : практикум / О. С. Світла, О. С. Єремєєв. – К. : НАУ, 2019. – 248 с.
- 3.2.6. Щупак І. Я. Історія України підруч. [для 7 кл.] / І. Щупак, Д. Секиринський, В. Власова, В. Кронгауз. – К. : Оріон, 2024. – 292 с. : іл.
- 3.2.7. Щупак І. Я. Історія України підруч. [для 8 кл.] / І. Щупак, та ін. – К. : Оріон, 2025. – 248 с. : іл.
- 3.2.8. Реєнт О. П. Історія України підруч. [для 9 кл.] / О. П. Реєнт, О. В. Малій. – К. : Генеза, 2017. – 272 с. : іл., карти.
- 3.2.9. Струкевич О. К. Історія України підруч. [для 10 кл.] / О. Струкевич. – К. : Грамота, 2018. – 240 с. : іл.
- 3.2.10. Гісем О. В. Історія України підруч. [для 11 кл.] / О. Гісем, О. Мартинюк, О. Сирцова, А. Галімов. – К. : Ранок, 2024. – 320 с. : іл.
- 3.2.11. Власов В. С. Історія України підруч. [для 11 кл.] / В. Власов, С. Кульчицький, О. Панарін. – К. : Літера. ЛТД, 2024. – 320 с. : іл.
- 3.2.12. УЦОЯО. Тестові зошити з історії України. ЗНО 2010 – 2019.
- 3.1.13. Атлас з історії України. 7 клас. – 16 с.
- 3.1.14. Атлас з історії України (XVI–XVIII ст.). 8 клас. – 16 с.
- 3.1.15. Атлас з історії України (друга половина XVIII – початок XX ст.) 9 клас. – 20 с.
- 3.1.16. Атлас з історії України (1900–1939 рр.) 10 клас. – 16 с.
- 3.1.17. Атлас з історії України (1939–2012 рр.) 11 клас. – 16 с.

Допоміжна література

- 3.1.17. Власов В. С. Історія України: комплексне видання / В. С. Власов, С. В. Кульчицький, О. Є. Панарін. – К. : Літера ЛТД, 2022. – 416 с. : іл., карти.
- 3.1.18. Пилип Орлик і мазепинці. Джерела / упоряд. Т. Таїрова-Яковлева. Київ : ТОВ «Видавництво «Кліо», 2022. 216 с
- 3.1.19. Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. / відп. ред. В. Смолій. Київ: Ін-т історії України, 2022. Кн. 1-2.
- 3.1.20. Старченко Н.П. Українські світи Речі Посполитої. Історія про історію. Київ : Laurus, 2021. 616 с.
- 3.1.21. Сорочинська Н. Історія України. ЗНО. Тестові завдання. ЗНО / Н. Сорочинська. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2020. – 152 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 3.3.1. Методичні розробки кафедри базових і спеціальних дисциплін ННІРО КАІ (в електронному вигляді). – Режим доступу: <https://er.nau.edu.ua/communities/59d71f72-39e2-4d8f-960d-e09bb19c8a64>
- 3.3.2. Програма зовнішнього незалежного оцінювання з Історії України. Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 № 696 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://testportal.gov.ua/progist/>

 ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КИЇВСЬКИЙ АВАІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025 стор. 21 з 23

3.3.3.Тести ЗНО онлайн з історії України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zno.osvita.ua/ukraine-history/>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СЛУХАЧЕМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної слухачем навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.

4.1 Основні терміни, поняття, означення

4.1.1. **Рейтинг (рейтингова оцінка)**– це кількісна оцінка досягнень слухача, що здійснюється за 60-бальною шкалою у процесі виконання ним сукупності навчальних завдань.

4.1.2. **Рейтингова система оцінювання (РСО)** – це система визначення якості виконаної слухачем усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, семестрового та підсумкового контролю.

РСО передбачає використання вхідної, поточної, контрольної, підсумкової семестрової та річної рейтингових оцінок.

4.1.3. **Вхідна рейтингова оцінка** складається з балів, які слухач отримує за результатами тестування, визначає загальний базовий рівень підготовки слухачів за програмами загальноосвітнього навчального закладу, виявляє окремі прогалини у знаннях та вміннях.

4.1.4. **Поточна рейтингова оцінка** складається з балів, які слухач отримує за результатами різних форм письмового контролю, усного опитування та тестування на практичних заняттях.

4.1.5. **Контрольна рейтингова оцінка** визначається за результатами виконання тематичних контрольних робіт з певної теми: (№ 1, № 2 – у I семестрі та № 3, № 4 – у II семестрі) та домашніх завдань (№ 1 – у I семестрі та № 2 – у II семестрі) у письмовій формі.

4.1.6. **Підсумкова семестрова рейтингова оцінка** визначається як середнє арифметичне за результатами поточних рейтингових оцінок та контрольних рейтингових оцінок.

4.1.7. **Підсумкова річна рейтингова оцінка** визначається як середнє арифметичне за результатами семестрових рейтингових оцінок.

4.1.8. **Підсумкова атестаційна рейтингова оцінка** визначається за результатами виконання підсумкової атестаційної роботи, це форма підсумкового контролю засвоєння слухачем теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за навчальний рік. Написання підсумкової атестації здійснюється після закінчення навчання на підготовчих курсах, на підставі поданої заяви слухача. З метою забезпечення об'єктивності оцінок та прозорості набутих слухачами знань та вмінь, підсумкова атестація в Інституті здійснюється в письмовій формі. Підсумкова атестація проводиться відповідно до робочих навчальних програм із навчальних дисциплін, організацію та проведення якої здійснює Комісія, склад якої затверджується ректором. Комісію очолює завідувач кафедри базових і спеціальних дисциплін. До складу Комісії залучаються науково-педагогічні працівники кафедри базових і спеціальних дисциплін та інших кафедр Університету.

Комісія здійснює організаційно-технологічну підготовку та проведення атестації: встановлює терміни її проведення; визначає перелік навчальних дисциплін; розробляє інформаційні та методичні матеріали; формує зведені бази даних слухачів (випускників) підготовчих курсів; визначає форму її проведення (письмові контрольні роботи, диктанти, тести тощо); за умов суворості конфіденційності розробляє та організовує тиражування текстів; розсилає результати робіт, які мають конфіденційний характер; організовує розгляд апеляційних заяв на результати атестації.

Тексти атестаційних робіт формуються відповідно до навчальної програми.

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 22 з 23	

4.2. Порядок оцінювання набутих слухачем знань та вмінь

4.2.1. Оцінювання набутих знань та вмінь слухачів здійснюється за 60-бальною системою.

4.2.2. Оцінювання навчальної роботи слухача здійснюється в балах відповідно до табл. 4.

Таблиця 4

Оцінка за національною шкалою	Рівень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання навчальних досягнень слухачів
Незадовільно	I. Початковий	1–14	Слухач може назвати одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії; може двома-трьома реченнями розповісти про історичну подію чи постать; впізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям, має загальне уявлення про історичну карту.
Задовільно	II. Середній	15–30	Слухач може репродуктивно відтворити невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані у тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показувати на карті історико-географічний об'єкт; з допомогою викладача може відтворити основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій.
Добре	III. Достатній	31–45	Слухач послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ та процесів; «читає» історичні карти, використовує історичні документи як джерело знань; слухач використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, дає словесний опис історичних об'єктів, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, синхронізує події у межах курсу, аналізує зміст історичної карти.
Відмінно	IV. Високий	46–60	Слухач володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, рецензує відповіді інших слухачів, спів ставляє і систематизує дані історичних карт, синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії; слухач у повному обсязі опанував програмовий матеріал, що дає йому змогу відповідно до вікових особливостей презентувати власну інтерпретацію історичних явищ.

	Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України»	Шифр документа	КАІ РП 16.01–01–2025
		стор. 23 з 23	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	Прізвище, ім'я та по батькові отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				